

Statens ägande i Telia AB

Sammanfattning

Utskottet föreslår – på eget initiativ – att riksdagen skall bemyndiga regeringen att utan begränsningar kunna förändra statens ägande i Telia AB. Genom att den nuvarande begränsningen i regeringens bemyndigande – att kunna minska ägandet till lägst 51 % av samtliga aktier – tas bort ges regeringen en möjlighet att agera utifrån det som kan anses bäst gagna bolaget men också staten, dvs. svenska folket, som ägare av bolaget.

I en reservation (v) föreslås att riksdagen skall avslå utskottets begäran. Reservanterna, som vill ha ett starkt, statligt ägande i Telia för att säkra att bolaget skall finnas kvar i Sverige, anser att några hållbara skäl för att utskottet skall ta ett eget initiativ beträffande statens ägande i Telia inte har presenterats.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens ägande i Telia AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att kunna förändra statens ägande i Telia AB i enlighet med vad utskottet anför.

Reservation (v)

Stockholm den 31 maj 2001

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Westerberg (m), Reynoldh Furustrand (s), Sylvia Lindgren (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund (s), Karl Gustav Abramsson (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Ingegerd Saarinen (mp), Åke Sandström (c), Eva Flyborg (fp), Stefan Hagfeldt (m) och Christina Pettersson (s).

Utskottets överväganden

Bakgrund

Televerket ombildades den 1 juli 1993 till ett av staten helägt aktiebolag, Telia AB (prop. 1992/93:200, bet. 1992/93:TU30). Huvudmotivet var att aktiebolagsformen ansågs utgöra en lämplig associationsform för konkurrensutsatt verksamhet. Riksdagen beslöt våren 1998 (prop. 1997/98:121, bet. 1997/98:NU14) om riktlinjer för Telias verksamhet. Våren 1999 godkände riksdagen ett avtal mellan svenska staten och norska staten om sammanslagning av de bägge företagen Telia AB och Telenor AS (prop. 1998/99:99, bet. 1998/99:NU14). Vidare bemyndigade riksdagen regeringen att minska svenska statens ägande i det sammanslagna bolaget. En efterföljande börsintroduktion var överenskommen mellan staterna. Emellertid upplöstes sammanslagningen i december 1999.

Riksdagen beslöt därefter under våren 2000 att ge regeringen bemyndigande att minska statens ägande i Telia AB till lägst 51 % av samtliga aktier (prop. 1999/2000:84, bet. 1999/2000:NU18). Utskottet anförde att bolaget genom en börsintroduktion får likvärdiga verksamhetsförutsättningar som konkurrenterna och möjligheter att fortsätta utvecklas på ett positivt sätt. Med ett minskat statligt ägande, i enlighet med regeringens förslag, kommer Telia att kunna delta i den utveckling som pågår bland de europeiska telekommunikationsoperatörerna, sade utskottet. I en reservation (m, kd, c, fp) förordades att det aktuella bemyndigandet inte skulle begränsas till 49 % av aktierna, utan avse hela det statliga ägandet i Telia.

Börsintroduktionen av Telia ägde rum i juni 2000 och gav totalt 75,0 miljarder kronor, varav 62,3 miljarder kronor tillföll staten och 12,7 miljarder kronor Telia genom en nyemission. Statens ägande av Telia uppgår för närvarande till drygt 70 %.

Näringsminister Björn Rosengren har informerat utskottet allmänt om de diskussioner om konsolidering och struktureringsomgång som pågår på den internationella telekommunikationsmarknaden och som också Telia deltar i.

Utskottets ställningstagande

Utvecklingen på telekommunikationsmarknaden har, enligt utskottets bedömning, varit sådan att det bemyndigande som riksdagen gav regeringen våren 2000 att kunna minska statens ägande i Telia till lägst 51 % av samtliga aktier nu bör ändras. Syftet med riksdagens beslut om minskat statligt ägande av Telia och börsintroduktion var att ge bolaget likvärdiga verksamhetsförutsättningar som konkurrenterna och möjlighet att delta i den utveckling som pågår bland de europeiska telekommunikationsoperatörerna. Det är uppenbart att nuvarande bemyndigande för regeringen inte ger tillräcklig flexibilitet för

Telia vid ett eventuellt deltagande i strukturaffärer på den internationella telekommunikationsmarknaden. Därför finner utskottet nu anledning att på eget initiativ föreslå att riksdagen skall ge regeringen ett nytt bemyndigande.

Riksdagen bör således, med upphävande av det tidigare beslutet, bemyndiga regeringen att – i den utsträckning som regeringen bedömer lämplig – utan begränsningar kunna förändra statens ägande i Telia. Genom att den nuvarande begränsningen i regeringens bemyndigande – att kunna minska ägandet till lägst 51 % av samtliga aktier – tas bort ges förutsättningar för staten att som ägare agera på det sätt som är bäst ur kommersiell synpunkt. Utskottet vill understryka att det nu aktuella bemyndigandet skall ses som en möjlighet för regeringen att agera utifrån det som kan anses bäst gagna bolaget men också staten, dvs. svenska folket, som ägare av bolaget.

Reservation

Statens ägande i Telia AB

av Lennart Beijer och Gunilla Wahlén (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag till riksdagsbeslut borde ha utgått.

Ställningstagande

Vi vill, i likhet med företrädarna för övriga partier i utskottet, se Telia utvecklas i en positiv riktning. Vi är angelägna om att värna en aktiv telekommunikationsmarknad i Sverige, som leder till låga telepriser för den enskilde och en teknisk utveckling för landet som helhet. Vi är också måna om att värna de Teliaanställdas arbeten, att Telias huvudkontor blir kvar i Sverige och att den samlade förmögenheten i de statliga företagen ökar.

Telia deltar, som redovisats i massmedia, i diskussioner om konsolidering och strukturering på den internationella telekommunikationsmarknaden. Såvitt känt har diskussionerna hittills inte tagit konkret form. Utskottet har inte – av näringsminister Björn Rosengren eller på annat sätt – fått någon information om vilka strukturaffärer som är aktuella, vilka kostnader det kan röra sig om, vilka ägarkonstellationer som kan beröras, vad effekterna kan bli om inte just de aktuella strukturaffärerna blir av, etc. Det finns med andra ord en lång rad frågetecken. Vi kan inte se någon anledning för riksdagen att i detta läge ge regeringen ett carte blanche när det gäller ägandet i Telia. Det är intressant att jämföra med hur frågan om samgåendet mellan Telia och norska Telenor AS hanterades. Utskottet fick då information från både regeringen och de tilltänkta fusionsparterna och hade utrymme för en sedvanlig beredning.

När beslutet om det nuvarande bemyndigandet för regeringen att kunna minska statens ägande i Telia till lägst 51 % av samtliga aktier fattades för bara ett år sedan uttalade sig utskottet i anslutning till behandlingen av en motion (s) om vikten av ett statligt majoritetsägande i Telia (bet. 1999/2000: NU18 s. 13). Utskottet konstaterade att om en ytterligare minskning av ägandet skulle bli aktuell måste regeringen återkomma till riksdagen. Utskottet såg klara fördelar med att staten behöll ett majoritetsägande. Vi anser inte att den senaste utvecklingen på telekommunikationsmarknaden har varit sådan att den bör föranleda någon ändring av ställningstagandet till det statliga ägandet i Telia. Vi vill också erinra om att en riksdagsmajoritet bestående av företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet så sent som för en dryg månad sedan avslog motionsyrkanden (m, kd, c, fp) om en avveckling av det statliga ägandet i Telia. Utvecklingen på telekommunikationsmark-

naden är visserligen snabb, men knappast så snabb att det som ena månaden anses vara ett riktigt beslut nästa månad har blivit ett felaktigt beslut.

Vi är väl medvetna om den hårda konkurrensmarknad som Telia verkar på, och vi är beredda att medverka till att stärka en fortsatt bra utveckling för företaget. Vi vill ha ett starkt, statligt ägande i Telia för att säkra att företaget skall finnas kvar i Sverige. Sammanfattningsvis anser vi att några hållbara skäl för att utskottet skall ta ett eget initiativ beträffande statens ägande i Telia inte har presenterats, varför vi föreslår att riksdagen skall avslå utskottets begäran.

Särskilt yttrande

Statens ägande i Telia AB

av Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c), Eva Flyborg (fp) och Stefan Hagfeldt (m).

Vi vill i korthet erinra om vår principiella uppfattning att staten – så snart marknadsförutsättningarna medger det – helt bör lämna det statliga ägandet i Telia.